

id est quod sequitur. RECTI DILIGUNT TE. Id est, ex eo quod diligunt te, ac tecum colloquuntur, familiariterque versantur, recti efficiuntur, et quod bonum in te contemplati sunt, et cuius memoriam retulerunt secum, id ad actiones deducunt.

Sequitur: NIGRA SUM, SED FORMOSA FILIA HIERUSALEM, SICUT TABERNACULA CEDAR, SICUT PELLES SALOMONIS. Quod saepe jam diximus, incipientium voces et ingenia hoc capite poni, id, vel ex hoc loco, facillime perspicitur. Nam qui sunt hujusmodi, primum multa retinent de ante acta vitiosa vita, quibus recens inductus pietatis color in illis quodammodo obscuratur, et inficitur: propensiones, scilicet, in malum, multas plurimas vulnerum cicatrices: nonnulla item ulcera, ad sanitatem illa quidem prope perducta, sed non plane sanata, aut omnino puris vacua, et quod maximum est, remanet adhuc in eis, vetus ille, et domesticus hostis, domitus potius, quam extinctus. Itaque rebellat interdum, et incendia miscet. Quibus rebus fit ut, et formosi, et nigri sint, formosi propter novam vitam, nigri propter veteris reliquias, quas in se habent: quare isti merito dicunt. NIGRA SUM, SED FORMOSA FILIA HIERUSALEM. Id est, quamvis nigra ob proxime actae vitiosae, et pravae vitae reliquias, quas nondum prorsus abjeci (1): formosa tamen, propter charitatem Dei, quae cordi meo diffusa est: propterque illius gratiae communionem, qua proxime accedo ad divinae pulchritudinis similitudinem. Quae oratio ex superiori oratione consentanea orta est. Etenim desiderio, et spes, et timor natura agnatus est. Nam, qui in magno desiderio sunt, iis natura occurrit, primum ut mente pertractent, utque metuant omnia illa, quae sibi quo minus id quod cupiunt assequantur, impedimento esse possunt: deinde, ut iis opponant alia spem efficientia, eorumque oppositione, metum extenuent, ac bene sperare sibi

(1) Orig. homilia 1 in Can.

jubeant: eodemque ex desiderio, et contrahuntur metu, et eriguntur spe. Quia igitur superius, in hac sponsae, et persona, et imagine inductus est homo, ad Deum amandum proxime conversus, et ejus potiundi desiderio ardens et sibi de illo omnia fausta, et laeta promittens: ideo apte, et convenienter nunc idem inducitur, quae suae persuasioni, atque cupiditati putabantur obstarre, ea, et metuens, et extenuans. Nam dum anhelabat ad Deum, subiit illius animum praeteritorum peccatorum, eorumque foeditatis recordatio: ex quo gravi percussus metu labascens, ac loco prope motus, de spei gradu pene dejectus est: sed exoritur rursus ab eodem ipso desiderio excitata, et roborata spes, qua sibi vere persuadet, non tam se ex peccati reliquiis, quae in ipso remanerunt, deformem esse, quam ex gratiae et donorum Dei splendore formosum: siquidem ea dona in se habeat: nam utrum habeat, de eo nemo justus plane certus est: suspicatur tamen se habere, multis, et magnis conjecturis ad ita opinandum inductus, audetque dicere: NIGRA SUM, SED FORMOSA. Et quamvis nigra, multo magis formosa: nec tam ob nigredinem despicienda, quam ob decorem, atque pulchritudinem amore, atque favore prosequenda. Verum enimvero isthaec sceleris admissi, et ulceris atque foeditatis, id est, malae propensionis ex peccato ralictae, commemoratio, cujusvis justi animum, quamvis recuperata divina gratia sanum jam, et valentem, angit tamen ipsum, atque cruciat: quod omne peccatum ab animi natura atque inde sit alienum. Quapropter discessisse ipsum a se aliquando, suamque naturam depravasse, ubi meminit, nimis dolet: nimisque miratur, se potuisse eorum amore aliquando capi, quae jam tantopere averterat, et horreat. Itaque tanti mali causam inquirit: qua in inquisitione cognoscens omne illud malum existere a corpore, et a sensibus corporis, quibus cum affinitate ipse est, et foedere naturae conjunctus, de eorum violentia, atque in justitia conqueritur: et prave a se factorum culpam in

eos ipsos sensus, qui culpae suasores illi et auctores fuerunt, derivat. Ubi autem ista querimonia, et criminis derivatio? NOLITE, inquit, ME CONSIDERARE, QUIA FUSCA SUM, QUIA DÉCOLORAVIT ME SOL: FILII MATRIS MEAE PUGNAVERUNT CONTRA ME, POSUERUNT ME CUSTODEM IN VINEIS, VINEAM MEAM NON CUSTODIVI. Qua in oratione, peccata unde orientur demonstratur, ita apta similitudine, atque translatione verborum, nihil ut putem, commodius potuisse dici.

Id, quo magis perspiciatur, pauca quaedam de animae partibus, deque illarum inter ipsas mutuo ordine altius repetamus. Animi humani tres sunt, sive partes eas, sive vires, facultatesve nominari velimus. Una quae vacat corpori alendo, atque curando, quaeque idcirco vegetabilis dicitur: communis nobis non cum animantibus modo, sed etiam cum stirpibus. Altera quae corporum varias species, coloresque, atque sapores percipit, sentiens appellata, animantibus nobiscum etiam communis. Tertia rationis intelligentiaeque particeps, veri una cultrix, atque amatrix, ut hominum propria, ita praestantior, atque excellentior caeteris omnibus, quae est ratio, atque mens. Est porro earum unicuique suum a natura attributum bonum, et tanquam de paterna, et communi haereditate pars unicuique data sua, apta videlicet cuique, atque conveniens, pro ratione cujusque. Nam illi vegetabili parti primae, atque infimae, bonum utile datum est, quod excoleret: sic enim appellamus ea bona, quae ad vitam, et alendam, et defendendam valent: quod esse diximus hujus partis munus proprium. Altera, quae huic succedit pars sentiens, dulcedinis sensu movetur, voluptatisque est avida: itaque bonum delectabile ex paternis bonis, et tanquam praediis, unum praedium est sortita, in quo se jactet, atque dominetur. Mens vero, atque ratio, ut est omnium altissima, ita capit, atque alitur altissimo bono, id autem est bonum intelligibile, quod contemplationi propositum veritas est,

ad regendas actiones translatum appellatur honestum: quod nihil aliud est, quam ad veritatis praescriptum moderata actio: cuius tantus est splendor boni, tamque plena dignitatis species, nihil ut ea sit, neque pulchrius, neque admirabilius. Atqui considerandum et illud est, has animi partes, haec bona, et uti ea appellavimus, praedia, quae a natura acceperunt, non accepisse instrumento vacua, sed instructa potius, et ornata omnibus iis rebus, quae ad opus faciendum necessariae sunt. Esse autem id instrumentum, partibus quidem multiplex, sed genere duplex. Ejus enim unum genus iis, quae noxia sunt, evel lendis servire: alterum valere ad ea ascenda et capienda, quae bona sunt, et utilia. Esse enim duos animi motus ipsi a natura insitos, quorum alter fuga, alter accessu constant: quibus unaquaeque earum partium, quas diximus, ex eo agri quantum cuique datum est, aut legit atque demetit ea, quae sibi convenientia sunt, aut quae sunt noxia et inimica revellit, atque abjicit. Sed quamvis sint omnibus animae partibus isti motus communiter dati, tamen eos non aequo id omnibus eminere, sed una in parte ardentes esse, obscuriores in alia. Itaque alias aliis nominibus appellari. Nam in vegetabili dicuntur contractio, et dilatatio, in sentiente odium, atque cupiditas: in mente, atque ratione voluntas, et quae huic contraria est, nomineque latino caret; sed dicatur ea tamen nobis modo docendi causa: involuntas. Horum priores hebetiores reliquis esse, et magis obscuros, posteriores stabiles, et tranquillos: inter utrosque interjectos et medios odium nimirum, atque cupiditas, acres natura, atque igneos ubi semel corpori atque sensibus incubuerunt, eos commovere, atque perturbare, itaque inflammare, ut vel ipse ignis prae illis frigere putandus sit. Atque huic divisioni, descriptionique partium, illud etiam est adjungendum: eas omnes, quarum tamen singulae singulis generibus datae sunt, uni homini a natura fuisse attributas, et naturali quodam, et arcto foedere in-

ter sese amabilibus charitatis vinculis colligatas, atque constrictas: atque ne quid tumultus, atque rixae inter ipsas unquam exoriretur, lege ab eadem natura lata, sanctum fuisse, ut minores illae et inferiores, vegetabilem atque sensilem dico, quippe quae rationis, atque arbitrii expertes ipsae, et ad serviendum omnino natae sunt, rationi, atque menti parerent: ratio autem ipsa non dominatum modo in illas exerceret, sed patrocinium etiam earum, et procreationem susciperet. Nam quoniam illae caecae, et inconsultae sunt, et impetu feruntur in sua bona, quae tamen ipsa neque parare sibi possunt, neque si jam parta sint, administrare ea uti decet, aut illis frui intra modum sciunt: ideo natura voluit, ut in mentis tutela essent, quae primum eis sufficiat copias naturalium bonorum, deinde praescribat modum, quem in fruendo servatura sint, ut scilicet, eatenus suis fruantur bonis, quatenus, nec sibi ipsis nimia copia, inopiate damnum afferant: neque hominum societati, atque generi, cuius in bono suum ipsarum bonum continetur, aliquid incommodent. Voluitque præterea, ut in ea rectione rationis, et quasi tutelae administratione maxima honestatis vis inesset, utque ex eo accenderetur maximum dignitatis lumen, quo uno bono mens ipsa capit, ne labores suscepisse tantos illa, sine ullo praemio, sineque mercede ulla videretur. Ac fuit tempus quoddam, cum has naturae leges homo observabat, cum, et sensus, et qui in eis existunt affectus rationi dicto audientes erant, quocumque illos ratio duxisset: et ratio ipsa veluti in vigilia quadam corporis manens, et aequissimis imperiis regebat illud, et ab omni externa, et inimica vi tutum reddebat. Ex quo etiam factum est, ut omnibus animae partibus inter se conspirantibus, et consentientibus, cum nulli tumultus essent in homine, nulla intestina sedatio, sed omnibus in unum collectis suis viribus, et totus, et semper sibi praesens adesset homo, facile in reliqua universa imperium obtineret. Cuncta enim illi tanquam justis-

simo Domino, quique in se ipso ostendebat totius ordinis, atque justae gubernationis clarum exemplum ultro subiectabant summa et facilitate, et voluntate, quo etiam tempore justitiae, temperantiae, pietatis, ac reliquarum omnium virtutum chorus, terras obtainuit. Verum malus daemon nostro inimicissimus generi, eam felicitatem hominibus invidens, passus non est, ea ut nobis, aut perpetua, aut etiam diurna esset. Et quoniam videbat hominem a se superari non posse, quandiu secum ille consentiens, omnibusque e suis partibus aptus, et concinnus permaneret, conjunctionem illam et conspirationem, et mutuum consensum partium dirimere, et in mentis atque rationis regno seditiones atque turbas concitare, in primis conatus est. Itaque fraude armatus, et serpentis speciem, ob id ipsum quia astu, atque dolo furtim obrepebat, induitus, hominemque aggressus, illum induxit, noxiis ut illis, et interdictis cibis vesceretur, eisque cibis ipse suum virus immisit, facesque occulte subjicit, atque ignem inspiravit. Quo ex cibi esu, venenique, atque ignis afflatu, hae partes, quae infimae sunt in homine flammis statim correptae, ac vehementer accensae ruptis omnibus pudoris, atque modestiae legibus efferre sese, atque liberius agere, foedusque illud sanctum discindere, turbidaeque, et tetrae ferum quiddam, atque belluimum præ se ferentes, et contra rationem rebellantes, ruere præcipites, ac turbare omnia coepерunt, ac tandem animi imperium per tyrannidem occuparunt. Nam ratio acriter primo repugnans, tandem illarum accensis cupiditatibus, et incredibili importunitate victa concessit: ac deposito regali cultu, et specie, obsequuta illis est servilem in modum, ipsoque deinceps ex obsequio, atque serviendi usu, a naturali sua pulchritudine quotidie discedens magis, magisque; in deformem, et turpem habitum demutata, a felicissimo statu, ad summas miserias est devoluta. Atque haec prima nostri mali labes fuit, haec humani peccati primordia a primo quidem illo homine ini-

tio prodita, sed postea propagatione, et nascendi lege in omnem ejus posteritatem derivata. Simul enim cum carne, atque sanguine, quam ab illo nascendo ducimus, etiam contrahimus, non solum labem in animo, sed etiam veneni illius contagione infectum corpus, et ad malum pronus sensus, id est, fomenta quaedam, et incendia peccati, ex serpentis afflato nostrae naturae injecta et immissa: quae latent illa quidem interdum, atque occultantur, sed tempus atque causam nacta se produnt, flamasque ore vomunt: quibus inflammati, atque efferati sensus nostri, ac tandem praecipites acti, secum una rationem in consensum trahunt, ad omne dedecus, atque flagitium. Quae idcirco a nobis enucleatius, et pluribus verbis sunt exposita, ut ii, si qui sunt, qui has litteras vel ignorant, vel rudes putant, admirari posthac incipient, atque adorare ipsarum, non solum in sententiis divinam vim, sed etiam in eloquendo aptissimam, et elegantissimam rationem. Nam quae nos tam longa oratione vix explicavimus, ea paucis verbis, iisque translati Spiritus Sanctus hoc in loco perfectissime complexus est. Nam in persona hominis a peccato ad justitiam translati inquit: NOLITE ME CONSIDERARE QUOD FUSCA, vel fuerim antea vel nunc etiam SIM, ob reliquias, scilicet, praeteritae vitae: QUAIA DECOLORAVIT ME SOL, aut sicut in Hebraeo est: QUAIA ASPEXIT ME SOL. Nam Sol hoc in loco, est vis illa ignea malae concupiscentiae nostris sensibus indita, et a capite humani generis in nos longo ordine successionis transfusa, cuius ardentissimis cupiditatibus, quasi Solis aetu quodam aduritur, nigraque efficitur hominis mens. Et quoniam id illi non sua propensione accidit, est enim honestatis, atque justitiae appetens natura sua, sed aliorum injuria, atque impulsu, id ut doceret statim subjicit. FILII MATRIS MEAE PUGNAVERUNT CONTRA ME. Qui autem sunt isti filii haud dubie corporis sensus ipsi, illaeque partes animi, quas diximus eodem naturae satu cum ratione fuisse generatas, et eidem tributas, quas

regeret, sed daemonis astu in fraudem impulsas, postea rebellasse. Nam illae ab eodem parente ortae, et una simul eductae, adversum rationem pugnant, aut ut in Hebraeo dicitur, excandescunt, et incenduntur, igne, scilicet, eo, quem ex serpente conceperunt: idque eo usque faciunt, quoad custodem illam ponunt in vineis, hoc est, in eis bonis, quibus ex bonis ipsae fructum aliquem laetitiae, atque jucunditatis percipiunt, efficientes ut ipsarum cupiditati ratio ministret. Haec enim vis est hujus custodiae, quam vocat, servire mentem corpori, totamque vacare servitio sensuum: et quae illis brutis, et infimis animae partibus dulcia, et utilia sunt, ea sola quaerere, conficere, et amplificare. Qua ex custodia id sequitur, ut mens amittat honestatem, et dignitatem suam: et dum aliorum fundos colit, suum ipsius fundum sentibus, et virgultis silvescere patiatur. Itaque elegantissime et verissime additur. VINEAM MEAM NON CUSTODIVI. Illud nimirum honestum, cuius possessionem, atque fructum amisit, dum indulget sensibus. Quod ideo vocat vineam suam, non quod tueri aliarum partium bona ad mentis curam non pertineat; sed quod hoc sic illi proprie attributum bonum. Unde recte in Hebraeo pronomen geminatur hoc modo נַרְמִישָׁלִי לְאַנְתָּרָתִי quod latine non incommode vertas, Vineam semel, atque iterum meam: eam, inquam, quae proprie vinea mea est, non custodivi.

Sequitur. INDICA MIHI QUEM DILIGIT ANIMA MEA, UBI PASCAS, UBI CUBES IN MERIDIE. Crescit ipsa tractatione rerum divinarum animae erga Deum amor, seque ipsa melior sensim efficitur, quod iis, qui hoc amoris iter agunt, diligenter observandum sit, ut nunquam resideant, nam cum quiescant retro referuntur: sed ut cursum suum ad hoc sponsae exemplum, fictum illud quidem, sed tamen omnibus numeris absolutum semper dirigant. Nam quae paulo ante duci se, atque adeo trahi volebat, jam amantior, et valentior effecta, ipsum iter prope arripit: tantum impediri se dicit hominum existimationis timore quodam,

quem tamen ipsum deponet: atque abjicit paulo post. Nunc tamen impeditur illo, quia quamvis profecit, tamen non eo usque profecit, ut perveniret ad eam charitatem, quae omnem pellit timorem. INDICA, inquit, MIHI QUEM DILIGIT ANIMA MEA. Quid? parumne multa sunt, quae Deum indicent, atque testentur, ut ipse rogandus sit, se uti in lucem prodat, atque manifestet, sui ut nos certiores faciat? Testatur quidem certe omnis natura Deum esse, sed quibus in oris pecus ductet, aut ubi locorum meridietur, nescimus. Nam his translationibus ea significantur bona, quibus bonorum hominum pastus in hac vita constat, in futura vero requies, et accubitus: quae altioris ordinis bona sunt, quam ut ad ea natura duce ascendere, aut pervenire possimus. Et ideo necesse est, ipse ut nos doceat Deus, atque eo deducat, seque nobis ipse ac sua ista altioris ordinis bona coelestia, atque divina, majore illato lumine ostendat, et cognoscenda proponat. Quare quia semper ipso doctore, atque duce in hac re indigemus, idcirco semper orandus nobis ille est, menti ut nostrae indicet, quibus in locis oves suas ductet et pascat.

Sequitur: NE VAGARI INCIPIAM POST GREGES SODALIUM TUORUM. Quamvis infirmitatis in amore, et imperfectionis sit, quod timet, tamen dum sic affectus animus est, jure sibi cavet, ne dum pietatem, ac caeteras virtutes persequitur, errore viae in vicina, ac similia virtutibus vitia incidat ne pro pietate, hypocrisin, pro religione, superstitionem, pro severitate, crudelitatem sectetur. Nam eae, atque iis similes animi labes, falsa honestatis specie convelatae virtutes mentiuntur, ac se pro illis haberi volunt, ductantque et ipsae magnos perditorum hominum greges.

Sequitur: SI IGNORAS TE, O PULCHERRIMA INTER MULIERES. Adest precanti Deus, qui propterea hic potissimum, atque huic petitioni ultimae respondisse dicitur, ut ex eo intelligatur, ex omnibus, quae Salomon in sponsae persona a Dei amatoribus dici, atque agi hactenus expressit,

nihil aequa gratum Deo esse quam quod domo, atque urbe relicta demigrare in agrum velle, sponsa professa est, ejus videndi, atque fruendi causa. Nam id Deus a suis in primis petere solet, ut se terrenis curis subducant, seque vindicent in quietem, et libertatem aliquam, quo ipsi uni per otium vacent. Cujus rei in illo ipso Abrahamo, qui nationis piorum primus habetur parens, exemplum proditum est. Ei enim dixit Deus (1). *Egredere de terra tua, et de cognatione tua, et faciam te in gentem magnam.* Igitur, quia hanc sponsae vocem libentissime Deus audivit, ideo statim a Salomone sponsus inducitur respondens, et sponsae votis annuens: hoc est, in sponso Deus inducitur exhibens se praesentem, atque omnino se insinuans amanti animae, et ad illius rogata omnia respondens: quae jam ad eam partem pertinent, quam diximus ex illapsu, et doctrina constare. Quid autem respondet, aut docet? EGREDERE, ET ABI POST VESTIGIA GREGUM TUORUM, ET PASCE HAEDOS TUOS JUXTA TABERNACULA PASTORUM. Sed qui pastores isti, quaeso, aut quae eorum tabernacula, juxta quae hoedos suos sponsa pascet? Hic si ex tabernaculorum natura rem interpretemur, necesse est intelligamus significari quasdam naturae partes, sensu et ratione carentes; quarum tamen ex inspectione et contemplatione inducitur homo ad cognoscendum, et amandum Deum: quale caelum est, et astrorum ignes, et mundi totius species, ornatus, atque descriptio. Nam isthaec proponi a Deo rudioribus, ut ex eorum inspectione salutarem pastum capiant, testis est regius vates, cum inquit (2): *Caeli enarrant gloriam Dei, et opera manum ejus annuntiat firmamentum.* Sin autem nobis ipsi constare volumus, idque agimus, quod harum literarum, atque scriptorum interpres agere omnino debent, ut haec cum superioribus apte cohaereant, utque haec spiritualis intelligentia cum illa corporalium rerum explica-

(1) Gen. xii. (2) Psal. xviii.

tione consentiat; et ex illa ducta omnino, et derivata videatur, dicendum plane est, in his tabernaculis atque pastoribus conventus bonorum ac piorum hominum significari, eosque viros declarari, qui non modo ipsi pietatem colunt, sed voce, atque vita alios ad ejusdem cultum invitant, qui una nobiscum in hac vita versantur, divisi vide-licet ab illo beatiori coetu atque grege, quem verus pastor Jesus, beatis in locis reficit sempiterna pastu voluptatis. His adde etiam eos, qui horum conventuum, atque coetuum auctores olim, et institutores fuerunt, qui quamvis vita functi sunt, vitae tamen ipsorum atque virtutis imago viget, ac vivit, quorum sunt incipientibus sequenda vestigia, quia ut sancti doctores tradunt, in ipsis vitae spiritualis initii, atque primordiis, dum animus in virtute ruditis est, et inexperiens, et ad lapsiones facilis, magis expedit una cum aliis ejusdem voti, atque propositi hominibus vivere, quam solitariam vitam degere. Nam solitarium illud, et vere monasticum vivendi genus aptum est solis illis, qui suas cupiditates satis jam edomitas, et compressas habent. Itaque perfectorum illud est; imperfecti vero, et incipientes, in conventu, atque grege bonorum sese ad virtutem exercere debent, nec ipsi sibi novam viam munire, sed inire veterem, atque aliorum vestigiis atque itineribus tritam. Qua de re hic non sine causa admonentur. Nam incipientes uni ex omnibus solitudines amare maxime solent: statim que contemplationi Dei vacare volunt, et charitatis uno igne corripi, atque succendi. Quare qui hujusmodi sunt, haec sibi a Deo dici putent, legant ut prius gregum suorum vestigia: tabernacula pastorum adeant: religiosis hominibus se regendos permittant: communiter cum bonis viris vitam degant: habeant qui se ignaros viam doceant: qui languentes excitant: morantes impellant: prae-festinantes cohibeant: revocent aberrantes, utanturque aliorum oculis, consilio, rectione, usque eo quoad cupiditatibus sedatis, et majoribus in animo collectis viribus, ipsi

sibi praesesse et in se dominari recte possint: id cum effe-
cerint, tunc secreta tuto, et beatas illas solitudines petant,
ad quas solitudines inferius iidem invitantur, cum scilicet,
ad proficientium, jam, aut perfectorum gradum pervene-
runt; nunc autem quando incipientes sunt, ad pastorum
tabernacula commorari jubentur, aliisque parere: ideoque
sequitur. EQUITATUI MEO IN CURRIBUS PHARAONIS ASSIMI-
LAVI TE AMICA MEA. Nam isti eatenus probantur Deo, non
si ferarum modo agrestes, et indomiti vitam degant, sed si
jugo sua colla subdi, fraenum ore accipere, ac currui jungi,
habenisque torqueri, atque circumagi voluerint. His nam-
que rebus paratur atque alitur Christianae humilitatis ma-
xima illa, maximeque necessaria virtus, quae tanquam
fundamentum, atque solum est virtutum reliquarum.

Sequitur: PULCHRAE SUNT GENAE TUAE SICUT TURTURIS.
Interiorum illapsum quo Deus efficitur quodammodo praes-
sens animae, duo sicut supra diximus, sequuntur, eruditio,
et voluptas: vel potius ipsius illapsus duplex est vis, una
erudiens, altera voluptatis efficiens: Utrumque porro in ho-
mine operatur Deus, pro portione amoris, quo ab ipso di-
ligitur, et pro eo gradu, quem in amando obtinet is, cui se-
se infundit. Et quidem quod attinebat ad doctrinam eorum,
quorum nunc persona agitur, proxime explicatum est: nunc
quod sequitur, alteram partem continent, quae ad efficien-
tia voluptatis spectat. Voluptas autem maxime efficitur ex
Dei, atque animae inter ipsos dulci, et amatorio colloquio.
Ea ergo nunc colloquia Salomon exponit, quo uno modo
res tanta exponi potuit, ipsos inducens mutuo se laudan-
tes, et quam blandissime compellant se, eaque dicentes,
quae dici non solent, nisi ab iis, qui in rei amatae sinu in-
fusi voluptate nimia colliquescent. Ac primo Deus. PUL-
CHRAE SUNT GENAE TUAE SICUT TURTURIS, COLLUM TUUM
SICUT MONILIA. Laudat nunc parcus omnia, eadem postea
cum ad altiorem amoris gradum anima pervenerit, uberius
laudaturus. Vera animae pulchritudo, charitas in Deum